

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PETICIJŲ KOMISIJA

IŠVADA DĖL DIANOS JAZUKEVIČIENĖS IR KITŲ PAREIŠKĖJŲ PETICIJOS

2021 m. vasario 24 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Peticijų komisija) 2021 m. vasario 24 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Dianos Jazukevičienės ir kitų pareiškėjų peticiją „Dėl švietimo pagalbos specialistų diskriminacijos ir nelygybės, įtvirtintos įstatymuose“ ir priėmė sprendimą atmesti joje pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymą ir nustatyti didesnius švietimo pagalbos specialistų pareiginės algos koeficientus ir vienos darbo valandos įkainius.

Peticijų komisija šį sprendimą priėmė atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pateiktą nuomonę ir manydama, kad negalima vienareikšmiai vertinti peticijoje pateiktų reikalavimų pagrįstumo. Dėl jų būtina diskutuoti, apimant visą kontekstą, o ne vien atskirus darbo apmokėjimo sistemos elementus.

Siekiant tobulinti švietimo pagalbos specialistų darbo ir apmokėjimo sąlygas, įvertinti visų suinteresuotų šalių nuomones ir pasiūlymus, švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-194 „Dėl darbo grupės ir patariamiosios darbo grupės švietimo pagalbos specialistų darbo ir apmokėjimo sąlygoms tobulinti sudarymo“ sudarytai darbo grupei pavesta, atsižvelgiant į patariamiosios darbo grupės pasiūlymus, iki 2021 m. kovo 31 d. parengti pasiūlymus dėl teisės aktų, reglamentuojančių švietimo pagalbos specialistų darbo apmokėjimo sąlygas, tobulinimo, iki 2021 m. birželio 31 d. – pasiūlymus dėl teisės aktų, reglamentuojančių švietimo pagalbos specialistų funkcijas, tobulinimo. Atsižvelgus į šios darbo grupės pasiūlymus, būtų rengiamas atitinkamas Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo pakeitimo projektas.

Pažymėtina, kad Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatyme įtvirtintos pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo nuostatos atspindi darbo apmokėjimo sąlygas, kurios formavosi per ilgus metus, ne tik atsižvelgiant į atskirų darbuotojų grupių darbo specifiką, bet ir derinant profesinių sąjungų bei kitų suinteresuotų šalių reikalavimus bei valstybės finansines galimybes.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija visuomet siekė gerinti švietimo darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas, tačiau dėl ribotų išteklių nebuvo galimybių tai daryti, sistemiškai peržiūrint iš karto visų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimą (pažymėtina, kad siekiant padidinti visų pedagoginių darbuotojų darbo užmokestį bent vienu procentu, papildomai iš valstybės biudžeto reikia apie 10,5 mln. eurų, akademinių ir mokslo darbuotojų – dar 2 mln. eurų), todėl darbo apmokėjimo sąlygos atskiroms pedagoginių darbuotojų grupėms tam tikrais laikotarpiais buvo keičiamos skirtingu mastu, prioritetą teikiant vienai ar kitai grupei.

Pastaraisiais metais daugiausia dėmesio buvo skiriama mokytojų, dėstytojų ir mokslo darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygoms gerinti (nuo 2020 m. rugsėjo 1 d., palyginti su praėjusiais metais, ypač sparčiai augo ankstyvojo ugdymo mokytojų darbo užmokestis: mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ugdymo programas – 46 proc., pagal priešmokyklinio ugdymo programas – 30 proc.). Atkreiptinas dėmesys, kad buvo gerinamos ir švietimo pagalbos pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygos: 2020 m. valstybės biudžete buvo papildomai numatyta 10,3 mln. eurų dėl švietimo pagalbos specialistų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų padidinimo 15–25 proc.; nuo 2020 m. sausio 1 d. panaikinti šių specialistų pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų intervalai, nustčius maksimalius koeficientus – tam skirta 1,6 mln. eurų; dėl pareiginės algos bazinio dydžio padidinimo (nuo 173 iki 176 eurų) šiems specialistams papildomai skirta 0,8 mln. eurų.

Lietuvos Respublikos Seimui 2020 m. birželio 30 d. priėmus Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45(1) straipsniu įstatymą Nr. XIII-3268, kurio tikslas – sudaryti teisinės prielaidas įtraukčiai švietime, tinkamos švietimo pagalbos užtikrinimas tapo ypač aktualus, nes, siekiant pasirengti šio įstatymo įgyvendinimui nuo 2024 m. rugsėjo 1 d., būtina ne tik didinti švietimo pagalbos paslaugų apimtį, bet ir gerinti švietimo pagalbos specialistų darbo apmokėjimą.

Atsižvelgdama į tai, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, tobulindama 2021 m. valstybės biudžetą, papildomai numatė 13,8 mln. eurų, iš kurių 3,7 mln. eurų bus skirti papildomoms mokytojų padėjėjų pareigybėms steigti 2021 m., o 10,1 mln. eurų – pedagoginių švietimo pagalbos specialistų darbo apmokėjimui didinti ir papildomoms šių specialistų pareigybėms steigti nuo 2021 m. rugsėjo 1 d.

Pažymėtina, kad peržiūrint pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientus, būtina kartu nagrinėti ir atskiroms pareigybėms nustatytas darbo laiko normas bei darbo laiko struktūrą (atkreiptinas dėmesys, kad nors daugelio švietimo pagalbos specialistų pareiginė alga mažesnė už mokytojų, vienai valandai tenkanti jos dalis kai kuriais atvejais yra didesnė už mokytojų, dirbančių

36 val. per savaitę), būtina išanalizuoti esamus atskirų pareigybių grupių darbo apmokėjimo skirtumus ir įvertinti peticijoje keliamų reikalavimų pagrįstumą.

Peticijoje kaip vienas iš pagrindinių diskriminavimo pagrindų yra minimos meninio ugdymo mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ir (arba) priešmokyklinio ugdymo programas, darbo apmokėjimo sąlygos (jiems taikomi tie patys pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai kaip mokytojams, tačiau darbo laiko norma yra mažesnė – 26 val. per savaitę, kai mokytojai dirba 36 val.). Atkreiptinas dėmesys, kad meninio ugdymo mokytojams taikoma ta pati pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų lentelė kaip ir mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio ugdymo programas, todėl, nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. padidinus mokytojų, dirbančių pagal ikimokyklinio ugdymo programas, koeficientus (sulyginus juos su bendrojo ugdymo mokytojų koeficientais), darbo užmokestis padidėjo ir meninio ugdymo mokytojams. Šio pakeitimo tikslas buvo sukurti prielaidas didinti ankstyvojo ugdymo kokybę, prie kurios kūrimo prisideda ir meninio ugdymo mokytojai, todėl jie nebuvo išskirti iš kitų ankstyvojo ugdymo mokytojų.

Šiuo metu nustatytos meninio ugdymo mokytojų darbo apmokėjimo sąlygos yra išskirtinės, palyginti su kitų mokytojų darbo apmokėjimo sąlygomis, nes jų darbo laiko norma yra gerokai mažesnė, tačiau šios sąlygos negali būti laikomos pakankamu pagrindu peticijoje nurodytiems reikalavimams tenkinti. Manoma, kad švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu sudaryta darbo grupė turėtų įvertinti visas aplinkybes (įskaitant meninio ugdymo mokytojų darbo laiko normą) ir prireikus pateiktų pagrįstus pasiūlymus dėl pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tobulinimo.

Pažymėtina, kad peticijoje keliamiems reikalavimams įgyvendinti yra būtinos papildomos valstybės biudžeto lėšos, todėl priimant sprendimus dėl jų reikėtų įvertinti ir valstybės finansines galimybes.

Peticijų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 1999 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. VIII-1408 „Dėl Seimo Peticijų komisijos nuostatų patvirtinimo“, 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Seimo pavasario sesijos darbotvarkę Seimo protokolinio nutarimo „Dėl Dianos Jazukevičienės ir kitų pareiškėjų peticijos“ projektą.

PRIDEDAMA:

1. Dianos Jazukevičienės ir kitų pareiškėjų peticija (kopija), 7 lapai.
2. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2021 m. sausio 4 d. raštas Nr. SR-6 „Dėl Dianos Jazukevičienės ir kitų pareiškėjų peticijos“ (kopija), 2 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos 2021 m. vasario 24 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-3 išrašas, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Pupinis

Rasa Griciūtė, tel. (8 5) 239 6817, el. p. rasa.griciute@lrs.lt